

MURAKÖZ

Szerkesztési iroda: Főter. Szt. Ferenciek háza, emelet, balra. — Szerkesztővel értekezni lehet *mindennap* 11 és 12 óra között. — A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény **Margitai József** szerkesztő nevére küldendő.

Kiadóhivatal: Fischel Fülöp könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyiltterek és hirdetések.

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

MAGYAR ÉS HORVÁT NYELVEN MEGJELENŐ TÁRSADALMI, ILMERETTERJESZTŐ ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

A Csáktornyan székeltő „Muraközi tisztai önszegélyző szövetkezet”, a Perlaton székeltő „Alsó-muraközi takarékpénztár” és „Önszegélyző szövetkezet” s a Stridon székeltő muraközi-hegyvidéki köznevelődési „Önképzőkör” hivatalos közlönye.

Előfizetési árak:
Égész évre 4 ft.
Félévre 2 „
Nyárvégre 1 „
Egyes szám 10 kr.

Hirdetések még elfogadhatók: Budapest: Goldberger A. V. és Eckstein B. hird. irod. Bécsben: Schalek H., Dukas M., Oppelik A., Daube G. L. és társai és Herndl, Brunnau; Stern M.

Nyiltter petisora 10 kr.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Gyümölcsészetünk.

(B. B.) Jókai Mór, koszorús regényírónk „A löcsei fehér asszony” című gyönyörű regényében megemlékezett Muraköz gyümölcsészetének multjáról is, amennyiben regényének bűbájos hősnőjével, Korponainé Gléczy Juliannával Muraközi grünpánzolt pirospettyes szercsika almát ártalt a felvidéken.

Muraköz gyümölcsészetének tehát van multja. Nincs azonban jelene, — s a nép vezére in a sor, hogy legyen jövője.

Nincs jelene gyümölcsészetünknek, mert hisz tekintsünk szét Muraközben, s nem találunk oly községre, melynek lakossága a szorosabb értelemben vett gyümölcsenyésztéssel foglalkoznék.

Hogy pedig Muraközben a gyümölcsenyésztés hajdanta nagymérvben űzött, azt fentebb láthattuk abból, hogy Muraköz országos hírnevet vívott ki magának a gyümölcsstermelés terén.

A letűnt század alatt tehát gyümölcsészetünk elhanyagoltatott annyira, hogy ma már csak felső Muraköznek van némi termelése, míg ellenben alsó Muraköz egykori gyümölcsfái elkorhadva, poraikban aluszszák örök álmukat, mert az újabb nemzedék a kidőlt fák helyére új csemetékét nem plántált.

Egész alsó Muraközben hiába keressük a gyümölcsösöket. Itt-ott látunk egy gyümölcsfát valamely ház udvarán vagy kertjében, de hét szilvafánál többet ritka helyen. Pedig, hogy nem csak a felvidék, hanem az alvidék is alkalmas a gyümölcsfák nevelésére, arra nézve fényes bizonyosság, hogy alsó

Muraközben is látunk szépen virágzó és bőven termő fákat. Az tehát nem mentség, hogy az alsó vidéken a talaj vízenyőssége következtében a gyümölcsfa meg nem terem. Hanem igen is, az a legnagyobb baj, hogy a nép keveset törődik a gyümölcsstermő fákkal, s inkább fűzfákkal koszoruzza körül a falvakat, mert a fűzfa gyorsan felhajt s ad tűzélő anyagot (de milyent?) ellenben a gyümölcsfák csak évek multán nyújtanak hasznot.

Valami mesekönyvben olvastam még gyermekkoromban egy parabolát, mely szerint az agastyán diófát ültetvén, a kis gyermek azt kérdezte tőle, hogy minek ülteti, hiszen ő már amugy sem ehetik annak terméséből! Erre az agg azt felelé, hogy ha ő már nem is pihenhet meg árnyékában, de majd az unokák idővel esznek a gyümölcsből s áldani fogják azt, ki a fát ülteté.

Ezen szép példabeszédet kellene a nép előtt megértelmezni s a közönyös séget megtörni szívében.

Ezt tenni pedig a nép vezére nek, oktatóinak feladata, kötelessége. Tenni pedig mindjárt, most a tavasz alkalmas idejében.

Nem emelek vádat a nép oktatói, tanítói ellen, hogy eddig még mit sem tettek, mert hisz majd minden községben van falkola s a gyermekek e tekintetben is nyernek némi oktatást. De kevés az ahhoz képest, amit még tenniük kell.

Buzdítsák, oktassák a népet, a gyermektől a felnőttéig s törekedjenek arra, hogy minden községnek ne csak iskolai falkolája legyen, hanem legyen egy terjedelmesebb községi falkola is,

melyben gyümölcsfák neveltessek, hogy így néhány év múlva ne csak a helységben, hanem az utak mentére is gyümölcsfákat lehessen kiültetni. Elég példát találunk arra, hogy az ily gyümölcsenyésztés mily tetemes anyagi jövedelmet hajt a községeknek.

Tegyük tehát a nép, a nemzet boldogításának jövőjének érdekében, mert nem elég csak azt tennünk, hogy Muraközben valaha nagyban divott a gyümölcsészet, hanem a kidőlt fák helyére újakat kell ültetnünk, mert azok többé fel nem virágoznak.

Valóban igaz halhatatlan költőnk, Arany Jánosnak ama szentenciája:

Késő, habár láttam is viragot,
Biztatnom a kidőlt fa ágát:
Virágozzék megint!

HIREK.

— A perlati casinó Svastits Benő ő méltóságának tiszteletbeli tagja való megválasztásáról szóló diszkorlevelet. Gaál Imre kép. rajztanár által készítette el. Az oklevél aquarell festésű mű, s egy diszkapuzathoz hasonló, melynek lábánál 4 női, a földművelést, ipart, igazságot s az alkotmányt, 1 férfi, a tudományt jelképező alak meg két terkeset tartó gyermek van. Az alakok csoportosítása igen jól sikerült, kivitelük tiszta, színezésük összhangzó. Nagyban emelik hatáskukat a felhasználó magyar motívumok. A csoport előtt elszórvva a művészet jelvényei láthatók s a háttérben a perlati casinó épülete. A kapuzat ornamentikája stílizált, halványzöld acanthus-level leletek alapra festve, melyet két carmin szegély vesz körül, míg az egésznek alapját gyöngy-szürke képezi. — A disztimny kellő aranyozása a színeknek lágyaságot ad s ezáltal a hatást fokozza. — A homlokzatot koszoru övedzi,

melynek közepén négy olvasó gyermekaiak igen kedvesen jelképezi a casinót, ez utóbbi ügyes kivitelű tollrajz. A festmény sok színűsége dacára sem tarka, sőt a színek helyes benyomást gyakorol. A készítő műérzéke, a többféle díszítési motívumok szerencsés összeválasztása utján egy a rajzban, mint a színezésben sikeresen alkalmazta a szép elveit. A rövid szöveg stílizált gothicus és latin betűkkel van beírva, az iniciálék által körül fogott térben. Nagysága félívnyi, s műméltan dícséri mesterét. Kár, hogy az idő rövidsége miatt nem lehetett kiállítani a községség gyönyörködtetésére.

— A csáktornyai izr. hitközség érdemteljes rabbijától a következő nyilvánosságra szánt levelet vettük: T. Szerk. Ur! Fogadjon mély hálámatt saives üdvözléteért, melyet 25. évi lelkészi működésem betöltése alkalmából becses lapja mulhetti számában kifejezni és közzétenni méltóztatott. Igaza van ugyan abban, hogy a hazafias érzés magyar ember szívében nem érdem, ugy mint nem érdemli a gyermek a magasztalást ha atyját vagy anyját szereti, de mégis jó szöveget vélek tenni hazámnak, ha az egyházi szövekről minden ünneppélyes alkalommal híveimet arra buzdítom, hogy jó magyarok legyenek és hogy a haza anyagi és szellemi érdekeit apólják és előmozdítsák, és hogy ily intések hallgatónál köztetsésben részesülnek, biztos jele ez azon örvendetes ténynek, hogy ezen hazafias esirák hasztalanul nem hintenek el és bátran mondatom ki, mikép a csáktornyai serdülő zsidó nemzedek egynehány év múlva ugy nyelvre mint érzületre tökéletesen át lesz magyarosítva. Maradtam kiváló tisztelettel Csáktornya, 1887. ápril 21. Schwarz J. rabbi.

— Felültette valaki Csáktornyáról a „Pester Lloydot” s általa több napilapot a képviselőválasztásokról szóló tudósításával. A tudósító szerint a csáktornyai eddigi kormánypárti képviselő Molnár Antal antiszemita programmal lép fel; a kormánypárt (!) pedig Wekerle államtitkárt jelölte ki; ugyan-

TARCZA.

A kitömött orvos.

(Humoreszk.)

— Diszkorlevéllel kitüntetett pályamű. —
Írta: Horváth Gyula.

(Vege.)

— Ki az? mi az?
— Én vagyok doktor ur! Én.
— Én? az ebadta! De hát ki maga?
— Kleofás, Maxi. Zinóber vagy mi a menyűk?
— Jonothán kérem, a méltóságos ur irodafőnöke. Kérem nyissa ki az ajtót, mert rettenetes sürgős az ügy, ami ide hajtott.
— No hát csak tessék besétálni, miközben dr. Topánka kinyitja az ajtót.
Jonathán Lajtha ur ő méltóságának nagyon meghitt és bizalmas embere volt, s magár ügyei vezetését is ő reá bízta.
Hosszu vékony, csontos emberke volt az istenadta. Karjai, mint eséhadaró lógtak alá vállairól; — arcza — ki lévén borotválva — rettenetes tiszteletet és tudományt jelzett, míg polacsontjai korát meghaladó kifejlődésben voltak. Ezen egyén volt most az orvos ur előtt. Apró, bogár szemű csillogtak, mint a szellőlől táplált parázs, míg az orvos fekete fűrjél úgy tele voltak tollal, mintha az éjjel a repülési művészetét tanulta volna.

— Orvos ur, az égre kérem. — kezdé zavart hangon az irodafőnök — miért nem feküdt le az éjjel felöltözve, mert . . . mert de igen . . . kérem, feküdjék le rögtön, mert úgy is elájul . . .

Dr. Topánka csak ávult bámult; megtáplált tollas fejét, hogy ő álmodik-e vagy a főnök ur — csendes bolond.

— Igen doctor ur, — ne méltóztassék habozni, feküdjék le, mert feke nem kell elcsini.

— Főnök ur! — kiáltá szigorú hangon Topánka — önök jön vagy megy? . . .

— Igen, jön — de legyen elkészítve arra, amit mondok, — de előbb feküdjék le.

Az orvosnak mit volt mit tenni, lefeküdt. — No hát most beszéljen, szójt a vánkos csucsát sodorgatva.

— Igen, beszélék . . . oh de el ne essék a doktor ur, vigyázzon kérem, mert rettenetes az, amit hajlani fog. A kegyelmes ur egy rettenetes parancsot adott ki ön ellen.

— Ön ellenem? — kérdé megütközve az orvos.

— Igen, egyenesen ön ellen.
— No, s aztán? Talán haragszik rám a méltóságos ur, s azt akarja, szedjem sátorfámat?

— Nem, ennél rosszabbat.

— Mi a menyűk? Talán taligát tolat velem.

— Nem, ennél is rosszabbat.

— Talán betegimnek mindjárt magam csináljam meg a koporsót . . . vagy . . . oh szörnyűség — talán meg akar botóztatni?

— Még ennél is rosszabbat — doktor ur.

— Oh beszéljen, hisz e nyugtalanság kinzóbb, mint a halál. A rettenetes küzdelmet éjárulta a feltépett vánkoshaj, melyből a sok kidőlt pehely kecsesen lerakódott az orvos ur orrára, szemzörére, s olyan volt, mint egy tollas ördög.

— Jól van, elmondom . . . a méltóságos ur önt — kitömötti parancsolta . . .

Azt a hatást, mit e szavak az orvosra tettek, lehetetlen leírni. Nézett, mint egy örül, s most maga is belátta, hogy jó volt e borzasztó hírt fekvé hallani!

— Engem kitömötti? kiáltá kétségbeesetten.

— Igen, s nálazásán három napot adott, melynek eitelte után őra kötömye, a méltóságos ur bogárgyűteményét fogja disztimni. Tehát rendezze ügyeit doktor ur, mert sem halasztás, sem kegyelem nincs a szigorú parancs ellenében. Eleget kértem, rimádkodtam, de hiába volt minden.

— Majd én írok ő méltóságának.

— Hiába, nem használt itt semmi, s ne hogy még valami megbízatás érje, észrevételül kisorsant az ajtón.

— Engem kitömötti! kiáltá szörnyű monologját a doktor. No szegény Melaním, eljöhetsz majd megnézni kitömötti tetemetem. Oh ha már ezt a rettenetes sorsot mérte rám a végzet, megcsinálnom magam a sírverset ha idővel eltemetném.

Ezzel íróasztalához ült, s miután levelet írt arájának, hosszás lejtöredelem után megcsinálta azt a verset:

„Ajj meg vándor e keresztnél,
Amely korhadt s mohos . . .
Örök álmát itt aluszsa
Egy szücsmester tudós fia:

A kitömötti orvos.”

— Egék, harmatos egék, rimádkodott, — miután a verset elkészíté, én, dr. Topánka, egy bogárgyűtemény decoratíója! Hallatlan! Igaz, hogy ő kegyur, s a király korlátlan hatalommal ruházta fel, de mi ok miatt akar

engem kitömötti? engem, sógorát. Nem, ezt nem tűröm, inkább megszököm.

Ezzel az ajtónak rohant, de az be volt zárva, az ablakon pedig keresztvasak tevék a kijárást lehetetlenné.

— Hát éve akartok eltemetni? és dühögött az ajtón. Űtötte, feszegette, de mind hiába! Segélyére nem jött senki. Lakása Burnótházalt mintegy két angol mértföldnyire volt, tévén élt azon orvosi szempontból, ha netán a városban kolera vagy másféle öldöklő miasma dühög, ő — mentve van. Most látta csak he, mily nagy bakot lött.

E fatális helyzetben már-már esztét kezdé vesztetni.

Harmadik nap reggel egy vizsla rágódott egy esondarabon az ablaka alatt. Zavarában ezt kérte, majd larmázott reá, hogy segítsen rajta és a nemes állat ránézelt s jól megugatta.

— Tehát senki nem segít! kiáltá kétségbeesetten, s ezzel egész terjedelmében beteríté a padlót.

Jobb nemitt az alomnál nem is lehetnie keresni. Amint ez csökött nyom a szempillákra, kellemes érzés hozza rezgésbe az ideghúrokat s megkezdí az agy működését.

Tapasztalati dolog, hogy az ember — ha éber állapotban bármí lesujtó vagy lelket megrázó eseményt éljen is át — sokszor egészen más, boldogabb tárgyról álmodik, melylyel nem ritán összeolvad a napi esemény vagy a gondolatok sokneműsége. Így volt ez a doktor urnál is. Ama szörnyű gondolatra, hogy semmi méltóság sincs számára a földön, elájult, amelyből felocsudván, kéjes álomba merült, nem törődve a derék-alj keményiségével.

Illyó mit álmódott, azt csak én tudom.

(Jaj be kíváncsi az én olvasóm!)

Azt álmódta, hogy Melaním oltárhoz vezetle, mint boldog völgyben, azután tánczolt, dalolt, majd megfogta kedves felesége kezét (jobbajával saját balkezet szorítván) akkorát csökölt rajta, hogy a körálálók hangos nevetésben törtek ki.

— Hahaha! hahaha!

Dr. Topánka kezdett magához térni, felnyitá szemeit s nagy é . . . egy nevető csoport között találta magát.

— Doktor ur, sógor, szóltá nyájasan egy öreg ur, aki nem volt más, mint Lajtha Lőrincz, a kegyur, Ébredjen, eszméljen már no, az árgyesut!

— Mit? hát már visznek? kitömnek? Ismét óriási habota, amire aztán fel is

ébredt Topánka. — Térjen már az eszére sógor, nógata őt az öreg.

— Dudusod te édes czukrom, hát nem ismerzk, kérdé kezét megfogva egy kedves leány.

— Teremtő! Meláni, Meláni, sóhajtá az öröm reszkető hangján. Tehát eljöttél még egyszer, hogy élve láss? oh te jó lélek.

E közben senki sem vette észre, hogy egy vézna alak lépett komoly méltósággal a szobába, akiben rögtön a főnökre ismerünk. Rövid borostyán szipkából szivarzott (tabár nem is égett). Egy ablakmelyedésbe rejtőzve hallgató a furcsa társalgást.

Néhány perc múlva az orvos teljesen eszén volt.

— Tehát figyeljen reám, édes sógor, kezdé a szót az öreg, főnököm félreértette szavaimat mert én, hahaha! nem önt akartam kitömötti, mentsen Isten! Volt egy kedves szelid sasom, amely három nappal ezelőtt jobblétre szenderült. Hogy holta után is lássam kedves topánkamat (ez volt a sas neve) kitömötti parancsoltam. Irodafőnököm kitűnően érti e mesterséget, azért biztam meg ennek végrehajtásával. Ebből láthatja édes sógor, hogy csak névszere okozta ezt a bolondságot, melyért ön ily nagy lelki küzdelmet állott ki. — De nézze csak, itt van jegyese, akit forrón ölelhet keblére . . . Hanem azt a bohó Jonathánt leltem ucsese megbotozatom.

E rémes hír hallatára a főnök drága borostyánszipkáját egész terjedelmében lenyelte, s akkorát csuklott utána, hogy minden szem feléje irányult.

— Hát a főnök ur is itt van? Apropos! Na maga szép bolondot csinált, de maradjon minden sub rosa, én megbocsátok önnek, ha a dr. ur is megkegyelmez.

A varaitlan öröm elfojtá a csuklást s csak azon szomorkodott, hogy mikor és hogyan kapja vissza a gyomrába temetett szivarzópikát. — Alnyí igaz, hogy többé sosem szivarzolt belőle.

Miután elbeszélésem végéhez értem, nem hagyhatom említés nélkül, hogy Topánka ur egy hét múlva oltárhoz vezeté Melaním, s olyan lakait csaptak, hogy . . . ? (én nem voltam ott, pardon!) Azt tudom, hogy csak asszonyok és emberek voltak.

Topánka ur még soká akott Burnótházán, de azt soha sem tudta feledni, hogy őt, a tudort, egy köcsöz irodafőnök kitömni vágyakozott.

csak a „Pester Lloyd“ tudósítója szerint a mérsékelt ellenzék a múlt vasárnap párttekezletet tartott volna. Ebből egy szó sem igaz. Mert a csáktornyai kerületben ezideig még semmiféle párt sem mozdult meg nyíltan, — párttekezletről, kijelölésről vagy korteskedésről tehát szó sincs. Hogy kit léptet fel egyik vagy másik párt, azt még maguk a pártvezérek sem tudják.

— **A muraközi tiszti önszegélyző szövetkezettel kapcsolatosan** felállítandó togyaszási osztály szervezése érdemében ma d. u. 3 órakor a közs. elemi iskola helyiségében étekezlet tartatik.

— **Jótekonyság.** Gróf Festeits Jenő ur nemeselelkűségének és felebarátai szeretetének újabbán is szép jelét adta az által, hogy külföldi utijából megjövén, kétszáz forintot küldött Csáktornya város előjáróságának, hogy azt felekezetre való tekintet nélkül a város szegényei között ossza ki. — A szép ajándékot f. hó 18-án Szilágyi Gyula számláltó ur adta át a városi tanácsülésben. A tanács halálát a városi szegények nevében jónyvi kivonathatn közötté a nemes próffal.

— **Csáktornyáról** távozván nem mulaszthatom el, hogy jóakaróimtól, ismerősimől és barátaitól e helyen is el ne bucsuzsam. Amidőn megköszöném irántam tanúsított jóakarukat és baráti vonzalmukat, kérem tartásuk meg tovább is szeretőkben, amint én sohasem szűnöm meg a muraközietek hálás szívvel visszagondolni. Isten önnökkel! Rutkay, gyógyszerész.

— **Kinevezés.** A perlaki kir. járásbíró-sághoz ajjegyzővé Jakó Gyula belényesi kir. járásbíró-sági joggyakorló nevezteett ki.

— **Uj petroleum-forrás** Muraközben. A pekeniezai petroleum-telep mérnöke Szelniczén is fedezett fel petroleum-forrást, amelynek megvételeére szép ajánlatot is tett a községnek. E forrásból a nép már évek óta látja el magát világító anyaggal.

— **A perlaki járás főszolgabíróságának megkeresése** folytán a megyei közigazgatási bizottság f. hó 14-én tartott ülésén elhatározta, hogy tekintettel a fontos és figyelmen kívül nem hagyható indokokra, a közigazgatási bizottság megkeresi a déli vaspálya

társaság budapesti igazgatóságát, hogy Kralyevcezen a déli vaspálya gyorsvonata megálljon, vagy legalább feltételeesen legyen az engedély, midőn t. i. utas jelentkezik.

— **A megyei 14-iki közigazgatási havi ülésen** előterjesztelt a vallás- és közokt. miniszterium leirata, mely szerint Presekán új állami iskolát felállítani nem hajlandó. A közis. bizottság a kedvezőbb viszonyok reményének fenntartásával ugyan, mindazonáltal a magas miniszteriumnak hasonló ügyekben hozott magas rendelkezés képest a csáktornyai járási főszolgabíróját felhívja, hogy ugy Prese ahöz, valamint az időközben terveh vett strahonicezi iskolához csatlakozó községeket akár legindokoltabb iskolai csatlakozás céljából tárgyalásra meghívja, a népoktatási törvényben gyökerező kötele-ségükre figyelemmel tegye s önjerejükből szervezendő iskolázásra nézve eszközöztendő megállapodásokról a közis. bizottságnak te-gyen jelentést.

— **Zalamegye muraközi és vendvidéki választott biz. tagjainak névsora 1887. évben.** I. Muraközben. Strido, Br. Knezovich Constant, Krauthakker József, Séra István Mura Szerdahely: Szmodits Elek, Ehrenreich Nándor, Steinauer András, Kolláris Imre, Br. Neffzern Károly. A lő-só-v i d o v o z : Babits Gábor, Győrly János, Mestries Gábor, Loncsaris Lipót, Kostyal Ferenc, Kusmits Ferencz Nedelicz: Kornleind Nándor, Grész Alajos, Ungár Adolf. Csáktornya: Sárossy László, Szakonyi Zsigmond, Molnár Elek, Prusatz Alajos. Podturen: Padusiczky Lajos, Molnár László, Krályics Bálint, Vranstics Károly, Gráhovecs András, Zakal Henrik, Tódor József. Perlak: Csesznák József, Konyár László, Glavina András, Banelly Sandor. Hodosán: Szmodics Viktor, Vizmathy Sandor, Csesznák Sandor, Tivadar Ferencz. Alsó-Domború: Stefics István, Pichler Imre, Hirschler Miksa. Kottori: Kollay Rókus, Kele György, Hirschler Lipót, Rózsai Mór. — 2. A vendvidéken. Turnisch: Vugrinics Boldizsár, Keltz Gyula, Koczeth Antal, Szalay István, Némethy Ferencz, Grassanovics Antal. Bcllatinecz: Mocsary János, Koczeth Mátyás, Vlasits Nándor.

— **A megkerült lovak.** Január hó 26-án Zsiskoveczról Novák Ivántól el-

tolvajolt 2 lovat a csáktornyai csendőr-őrség szorgalmas és fáradságos nyomozása és utánjárása folytán sikerült megtalálni. Az egyik ló Bóde községben, a másik Lakhegy községben (Vasm) találtatt meg jó módú gazdánál, akik vándorcigányoktól vették meg. A lovak elkoboztattak s a közs. bírának adattak át, de a valódi tettesek még nem kerültek meg.

— **Lopás** A csáktornyai „Hattyu“ vendéglő pinczérei kárára f. hó 16-án éjjel 61 frtot megérő ruhát loptak el.

— **A kis Kovacs** Deusz és Ilka czimbalomművészek produkáltak ügyességüket f. hó 22-én a Szeivert vendéglőben. A szép számban összegyűlt közönséget teljesen meghódították a fiatal testvérek. Kedden, f. hó 26-án a kis művészek Szeivernál közkívánatra még egy czimbalomhangversenyt rendeznek. A legmelegebben ajánljuk a t. közönség pártfogásába az orsz. kiállításról ismert két művésztestvért.

— **Bosko** József ma (vasárnap) este Csáktornyan a „Hattyu“ szalloda nagytérképében érdekes búvészeti előadást rendez. Bövebbet lapunk hirdetési rovatában. Városunkból Bosko Kaposvárra utazik a Roboz-ünnepélyre, és az ottani szinkörben tartja előadásait.

— **Az uttörőknek** mindig és mindenütt számtalan nehézséggel kellett megküzdniök. Mindazok, kik nagy és új eszmékért keltek harczra, csak óriási áldozatok árán érték el céljukat. Mikor négy év előtt Budapesten megindult egy szerény lap, a „Magyar Háziaszony“, mindenki korai halálát jósolt annak. S íme, négy év elmúlt s a kis, szerény „Magyar Háziaszony“ egyike lett legelterjedtebb hetilapjainknak s alig van az országban község, hova több példányban nem járna. De a Magyar Háziaszony meg is érdemli azt a nagymérvű pártolást, melyben országsszerű és különösen megyékben és városokban részesül, mert négy évi tenálása óta nemcsak terjedelemben nagyobbodott, hanem sikerült számos jeles írónkat és írónőket maga köré csoportosítania, úgy, hogy minden tekintetben megfelel maga elé kitűzött céljának, vagyis

a háztartás, a konyha, a gazdaság, nevelés, házi orvoslás és egészségügy, kertészet stb. terén ép oly hasznos tanácsokat nyújt olvasóinak, mint kellemes szórakozást nyújt a „Munka Után“ című ingyenes szépirodalmi melléklete, mely a legnagyobb változatosságban közli költeményeket, beszélgetet, rajzokat, humorcskeket, érdekesítő regényeket, tányokokat s egyéb apróságokat. A „Magyar Háziaszony“ előfizetési ára egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. s a kiadóhivatal (Budapestben, Korona-utca 19. sz.) melyhez előfizetések legcélszerűbben post-utalványon intézendők, kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve szögá! mutatványszámokkal.

Egy új vértisztító szer. Dr. Nagy Sandor úrtól a következő sorokat vettük: Csak nemrég volt alkalmam számos lapban azokat az ényöket vázolni, melyeket Herbabny Gyula alvilávas méz-vas-szörpének használata tüdőbajoknál és vérszegénységnél nyújt, most pedig alkalmosszerűen tartom a figyelmet egy új vértisztító szerre felhívni, mely minden, a pirulák, pasztillák porok stb. alakjában előforduló hasonló szerűket messze túlhaladja, miután azok nagyrészt drasztikus és így idővel ártalmas hatásuak. Tudvalevő hogy a Sassa-parilla gyökér az eddig ismert vértisztító szerűk közt a legjobb, e mellett enyhén oldó és tejesen ártatlan. — Herbabny Gyula bécsi gyógyszerész (Kaiserstrasse 78) most egy fokozott összetételű „Sassa-parilla-szörpöt“ készített, mely más hasonló kitűnő vértisztító és oldó növényi anyagokat tartalmaz és a legjobb hatással alkalmazható szorulásoknál, vértorlódásoknál, bőrbántalmaknál, kövszénynél, eszűnél és azok következményeinél, vérkeringés- és emésztési zavaroknál, máj- és vesedagatognál, sárgaságnál, görvénykóránál, női betegségeknel, szóval mindazon bajoknál, melyeknél a megromlott nedvek és a vér felújítása kívánatos. E szerű, melynek főalkotára Magyarország számára Budapestén Török József gyógyszerésznél van, nemcsak a szenvedőknek ajánlom, kik azt alacsony árá miatt (egy palack 85 kr.) könnyen beszerezhetik, hanem a gyógyszerészeknek is ajánlom: e kitűnő preparátum terjesztését.

Urednička pisarna:
Glavni pijac, fraterska hiža, živo na kon-dignaciji. — S urednikom moči je svaki dan govori med 11 i 12 vurom. — Sve pošilke tičue se zadržaju novinah, naj se pošilju na ime Margaita Jožefa urednika vu Čakovec.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk
Službeni glasnik: „Medjimurskoga podpomagajućega činovničkoga društva“ vu Čakovec. — „Dolno-Medjimurske šparkske“ i „Podpomagajućega društva“ vu Prelogu. — „Gornjo-Medjimurskoga kulturnoga društva“ vu Strigovi.

Izdateljstvo: Knjižara Fischel Filipova kam se predplata i obznano pošiljuju

Predplata eua je:
Na celo leto 4 frt
Na pol leta 2 „
Na četvrt leta 1 „

Pojedini broji koštaju 10 kr.
Obznano se poleg pogodbe i fal računaju.

V o ć a r s t v o .
Medjimursko voćarstvo ima prošlost, t. j. negda su vu Medjimurju voćarstvo na velikom vodili. Nego voćarstvo neima pri nas sadašnjost, a od voditeljov puka zavisi, da bude imelo budućnost.
Voćarstvo neima sadašnjost, jer razgledimo se samo okolo, i nenajdemo vu celom Medjimurju takove obćine, gde bi se ljudi s povanjem sadovnoga drevna bavili.
A da je voćarstvo vu Medjimurju negda veliko bilo, znamo iz toga, ar je vu staro vreme medjimursko voćarstvo po celom orsagu znamenito bilo.
Vu zadnjem stouletju su voćarstvo pri nas tak zanemarili, da denes samo vu Gornjem Medjimurju najdemo nekoga gazdu, koj sada pova, a vu dolnjem Medjimurju su sva drevna već zaspala, ar mladi svet neće mlade sade nasadjivati.
Vu celim dolnjem Medjimurju zabavava išćemo voćnjake i cepilnjake.
Tu-tam najdemo vu nekujih vrtih ili dvorih drevna, ali više kak sedem slivah nenajdemo pri niti jednom gazdi. A da je dolnje i gornje Medjimurje priliono za voćarstvo, vidimo iz onih nekoltko sadovnih drevah, koje tak lepo plodiju. Nije dakle istina, da vu dolnjem Medjimurju drevje zaradi toga mokroga tla nebi moglo rasti. Nego najveće zlo je to, da se puk nikaj ne brini za sadovno drevje, rajši nasadjuju vrbe okolo sela vrbe, ar vrba fletno raste, i za jedno leto daje ogreva (ali kakvoga); sadovno drevje nasuprot stopram za nekoltko letah donasa ploda.
Vu jednoj pripovestnoj knigi sem još negda čital pripovedku, kak je jeden stavec sadil oreha, pak su ga deca pitala, da zakaj to čini, im on itak već nebude od toga drevna sada jel. Na to odgovori

stavec, da ako si on nit nebude moget počiniti vu hladu ovoga drevna, barem se budu njegvi vnuki vživati sada.
Ovu lepu poslovicu bi si moral puk vu srce zacepiti.
A puka na to genuti, dužnost je pućkih voditeljov i navučitelov.
Ne tužim se ja proti navučitelom, da do vezda nikaj nisu učinili, jer skorom vu svakoj obćini je školski vrt i cepilnjak gde se deca vućuju drevje povati. Ali to je malo proti onomu, kaj bi morali učiniti.
Navučati, pobudivati je treba naroda i nad tim biti, pa nebi samo školski cepilnjaki bili, nego bi bili i vek i obćinski cepilnjaki, gde bi se drevje povalo. Onda bi bilo moći drevje i polek puta nasaditi, pak bi obćina od toga hasua imela.
Poslujmo dakle za dobrostanje puka i naroda, ar nije dosta znati, da je voćarstvo vu Medjimurju jako cvelo, nego na mesta starih, posećenih drevah moramo mlado drevje nasaditi, i onda bude opet voćarstvo pri nas precelo!

Gospodarstvo.

Oikoria šalata. Ako vu zimi pohodimo Primovce i Istriance, dobimo k pećenki lepu žutu i črlenu šalatu. Ova šalata je jako lepa a i zdrava, a to nije drugo, nego listje od cikorie vu zimi za šalatu pripravljeno. Takovu šalatu najdemo pri svakim gazdi, bogateši ljudi ju sami pojedju, a siromašneši pak ju prodaju. Iz Štirca ju na vagonih odpošiljuju vu Ljubljanu, Gradec, Beč, Prag i t. d. Ovu šalatu je moći vu svakoj hiži na sledeći način napraviti. Moramo posejati seme od takove cikorie, koja ima široko

ustje. Najbolsa cikorja je kad do zličerino i Radicio bolognese. Listje od prveše fele je posle prigotavljanja lepo žuto, a od druge fajte pak čerlenkasto. Seme se sadi vu dobro pognojueno zemlju. S čim cikoria deblješe korenje ima, s tim je bolje. Slabi koreni saale listeke rodiju. Do jeseni nije s cikorjum nikakov posel, ili je samo listje treba pobrati. Čisto malo i mlado listje moći je v letu za zelenu šalatu pahasuvati, i veiko i staro listje daju primorci svinjam. V novembru iz kopaju korenje, malo odrežeju (prikurtaju) listje i korenje zakopaju na takovo mesto, gde se ne zmrzne, ali ne vu toplo mesto. Tko hoće, da bi korenje još listje tiralo na je zakopa vu pivnicu vu kut ili polek stene. Najpredi tira cikoria vu štali, gde je toplo, samo da je tam grede pred marhom dobro treba ograditi. Za dva tjedna moći je listje obrezati, a za osem dni i po drugiput. Više kak dva-put nesme korenje tirati, ar tretje listje je već zuhko. Oni koji hoćeju listje prodati i odposlati, vrežeju k listju i malo korena. Dok iz jedue grede hasnuju listje, onda već napraviju i drugu gredu, i tak jim šalata nikad nezmenjka.
Presadjivanje vekših drevah. Ako vekše sadovno črevo presadjimo, onda je moramo podpreti, da čvrsto stoji i v leta nemre veter nuhati. Ako veter presadjeno drevo po volji more sim tam gibati, onda se mlado korenje potrga i drevo se posuši. Korunu obrezavati nije dobro, akoprem ako se korona odreže, onda se veter nemre vu drevo tak jako vupreti, i ne nuše je tak jako. —
Br a n e n j e bilinah proti tući. Jeden glasoviti talijanski prirodoznanec veli, da skorom najviše burah iz zapada dojde, a tuća ide vu pravcu od zapada proti

severo-zapadu. Naučite tuća samo vu onim pravcu ide kak i bura, ter ako samo po strani pobije biline, onda ne napravi vnojo kvara. Istina, da je to samo na nekujih okoićah moći hasnuvati, i samo onda, ako dobro pazimo na buru, svakoga vetra na napi zabljčimo, i po tom ravnamo sadjenje bilinah.
S l e p o ć a konjah. Vnogi ljudi su već spzili, da med domaćimi šivinami konji najviše boluju na očih. Zrok tomu je zvekušinom zločesti zrak vu štali. Vu vnojih štalah je namesto čistoga i zdravoga zraka, smedeča sapa, koja je s tim pogibelneša, s čim je nižeša štala i s čim je vekša kmica nutri. Štala bi morala navek svetla biti, jer konj ne ljubi kmicu a niti mu nehasni. Štalu moramo zvraciti i takvoga poda napraviti, koj nepopije vu sebe tekućinu, nego tekućina mora s čim predi oteći. Najviše konjov od štalnoga zraka i kmice oslepi.
Kaj je novoga?
— Čehi se jako srdiju na Magjare Nemreju se pomiriti s tim da na papirnatih penezih česka napisa neima, ter se navek čuje po Česku, da nije treba magjarske prirodine kupuvati. Samo da je to malo težko učiniti. Na sednici gospodarstvenoga društva tužilo se je više govornikov, da se vu Česku jako čudaj magjarskih konjov vozi, pak prav za soldate. Na to je Schwarzenberg herceg odgovoril, da pri tom nije moći pomoći, ar česki konji nisu dobri za soldaćiju. Českim mlinarom su rekli, da naj ne meljeju magjarskoga žitka. Ali i tu je zapreka: domačega žitka su već zdavnja pojedli, ter ako nebuda magjarskoga kupili, onda česki melni spat otidu.

— V Marburgu na izložbi žitka, gde je takaj i magjarski žitek bil, zamesila je jedna magjarska kuharica testo iz magjarske melje, i napravila je gibanicu. Nemški sokači su se čudili, da kak je na tenke mlince, moći reztegnuti iz magjarske melje napravljeno testo. Iz niti jednoga drugoga testa nije bilo moći tak fine mlince napraviti, kak iz magjarskoga.

— Potres bil je vu Santa Flavia zvanom mesto vu Španjolskoj. Vnogo hizah se je vrualo.

— Vura je Gerstner Adolf zvanomu bečkomu trgovcu ove dneve vu Német Óvaru vura življenje občevala. Vu blizini varaša s dinamiti kamenje tereju i Dunava reguliraju, Gerstner išel je tam gledat, pak kad su dinamita vužgali, vudril ga je jeden kamen tak po prsi, da mu je zlatnu vuru vu zepu zdrobil. Gerstner samo vuri ima zahvaliti, da mu kamen prsa nije zdrodil.

— Čudnoviti dogodjaj. Pri Billrothu bečkim doktoru bila je jedna mlada englezka gospa, koja si je ruku premeknula. Ruka joj je zacelela, ali od vnogoga mazaanja s vračtvom, pričela joj je po ruki gusta dlaka rasti. Ona je sdvojbeno prosila doktore za pomoć, koji su joj jedino to mogli povedati, da naj ide k barbiru.

— Nesreća na Dunavu. Vu Požonu je B60 zvana ladja 15. o. m. prevrnula jednoga čuna, vu kojim su tri ladjari bili. Jeden iz med njih se je vtopil, a dva su žive vun potegnuli iz vode. Puk je jedino kapitana ladje krivil za zroka nesreće. Ladja je čuna na male falšecca zdrobila.

— Ognji. Vu Brezovci se je na sam vuzem Kušević Marcelova suma vužgala i za kratko vreme je 100 mekotah hras-tove šume izgorelo. Adra občina poslala je 120 ljudi da bi ognja pogasili. Bojalj su se, da bi ognji do Lukavec i Odraselah došel, ali ljudi su ognja pogasili. Kvara je nekoliko jezer forinti. Ogenj se je sigurno tak pripetel, da si je jeden clovek vu šumi pipu stepel, od česa se je najpredi suho listje a onda drevje vužgalo. — Vu Barču prav na veliku subotu, kad su ljudi vu cirkvu išli, vuž-

gala se je jedna hiža, i ogenj je za kratek čas osem hizah i više škednjov i štalah na pepel obrnul. Ognjogasci su jako posluvali, pak su ognja do pol noći komaj pogasili. — Vu Nadpataku (Szeben varm.) je na vuzem takaj ogenj bil. Ogenj pripetel se je na večer ob 10 vuri, i napravil je pri tristo i trih gazdih kvara. — Vu Doromboru je 6. o. m. jeden dečec vu štali cigaru pušil, i ogenj se je fletno pripetel. Zgorelo je 16 hižah. — Vu Révfalu je 13. o. m. 11 hižah izgorelo. Zrok se nezna.

— Nesreće na morju. Jedna ladja iz Hamburga se je na morju vužgala i ladja se je morala povrnuti vu San-Francizko odkud je odputovala. Nazad je došla tam s svimi mornari, koji su na ladji bili, samo jeden je naputu vumrl. — Jedna englezka ladja na kojoj je 150 putnikov bilo, se je na morju potrla.

— Stekla svinja je prošli tjeden velikoga straha zrokovala vu Püspök-Hatvanu, koju je jeden stekli pes vgrizel i od toga ie svinja osteklela. Svinja je štela kanasa vgriziti, ali on ju je strelil. Živinski vračitel ju je razparal i rekel, da je svinja za istinu stekla bila.

— Varmegjinsko spravišće odlučilo je, da bude na prošnju priložoga vel. suda zaposlilo budimpeštansko željezničko društvo za dopust, da bi brzovlak (šnelcug) vu Kraljevci postal, barem onda, ako bi se putnik javil.

— Na varmegjinskoj sednici predloženo je bilo, da ministerium neče vu Preseki orsačku školu postaviti. Zato varmegjinsko spravišće opominja čakovečkoga vel. suda, da bi stanovnike iz Preseke nagovoril, kak takaj i strahonizane, naj bi si po svojoj mogućnosti sami školu postavili, i svoju odluku varmegjiji dojavili.

— Lepi dar. Gospodin grof Festetits Jenő izkazal je opet svoju velikodušnost i ljubav proti bližnjemu s tim, da kak je iz svojega putovanja dimo došel, taki je čakovečkim siromakom prez razlike vu veri 200 fti daroval. Ovoga lepoga

dara predal je g. Szilágyi Gyula varagkomu, poglavarstvu, koje se je vu ime siromakov gospodinu Grofu pismeno zahvalilo.

— Imenuvanje. K priločkomu kotarskomu sudu je za bilježnika Jako Gyula vežbenik od belenjskoga kotarskoga suda imenuvani.

— Novi izvor petroleuma v Medjimurju. Inžinir petroleumskoga izvora vu Pekenici iznašel je takaj na Selnici jedno sviraljšće petroleuma, ter je dosta veliku svotu obečal obični za nje iz ovoga izvora su ljudi već više let nosili petroleuma i svetili su s njim.

— Vkanil je netko iz Čakovca „Pester Lloyd“ zvane i druge novine. Razglasil je naime, da bude vezda za ablegata gori stupil Molnar Antal kakti antisemita; a vlada pak je kandidirala Wekerle orsačkoga tajnika. Veli nadalje, da je vu Čakovcu leva stranka već skupšćinu držala. Od toga nije niti jedna reč istina, jer vu okolici Čakovca još nitko nezna, tko bude gori stupil, tko ne. A na kortešovanje još nitko niti pomislil nije.

Nekaj za kratek čas.

Odsudili su cigana na dva meseca rešta, jer je pajceka vkral. Zabavad se je branil, zato su mu itak kvartira dali; pazitelj rešta išel mu je jednu hižicu pripraviti a za toga porinuli su ga vu hajdučku hižu, gde su se dva hajduki kartali. Cigan se je pridružil k njim, a oni su ga taki vu svoju kompaniju zeli i kartali su se s njim. Ali cigan je pričel vkanjvati i karte skrivati. Na to su se hajduki razsrdilj, pograbilj cigana i nad oblok vun hitilj. Cigan se je vun skopal iz praha i viknuvši — sluga sem ponizen, odbežal je.

Dhovedl si čul, da je moj negdašnji shnobok 20,000 forinthov ghvinul na luthriji? Ali se zatho bolje radhujem thomu, da sem thvoja žena.

Ja bi she phak bolje radhual thomu

došel nazaj, da je nikaj ne opravil. Jestl je svaki dan trebalo, pak nije bilo kaj. Onda opet B6šku si jakost zela i rekla je: Čuješ, zima se približava. Ovdj nemre mo ostati. Nekaj moramo napraviti. Ako si ti nikaj neznaš poiskati, ja otidem s malom čerkićom. „Kam hočeš iti?“ veli Andras gazda. Vun iz občine, vre bude mene vodil dober Bog k dobrim ljudem, koji mi daju za moje delo piti, jestl i stana i moja mala zna pri hiži nekaj pomoći. Družinče hočeš biti? za vikne Vamoš i skup sklopi ruke. Ti staroga Bokrona kčer, moja žena drugomu družinče? To je ne moguče! Nato reč „družinče“ i B6ške se je plakala. I predi si je to premislila ako odide, bude družinče; ovu reč, ovu šuhku reč su još njena vusta ne izrekli. Da se je dobro izplakala, nazaj se pomirila. Večer je bila vu seli, dakle su ju ne tak vidli ljudi. Spakuvala je svoje stvari i na hrbet si je dela i za ruku prijela Pirošku, pred muža se postavila i rekla: Bog te blagoslovi! Blagoslovi te za do-brotu i za istinsko delo. Kaj si zlo napravil, to pozabim, ar ste i s tem dobro hoteli. Ali mi vezda skup nemremo os tati, jer drugač od glada vumremo. Ja napravim kaj sem rekla, i ti čini kaj hočeš. Ako i Bog tak hoče, moremo još skupa doiti vu življenju. S tem su mati i kčer na nesretnoga oloveka nag-nole i kušnule su ga i onda su žalostno otišle. B6ške, draga B6ške i Piroška, ne stavite me ovdil zakriči Andras, ali zabavad, ove su otišle. Niti toliko jakost nije imel, da bi za njimi išel, jer je čutil, da nema juša je nazaj držati, jer niti imal njm falat kruha za dati. Vu velikoj žalosti se nakla hitil i tak je tam ležal. Onda je pak počel si premišlavati, Kaj? neznam. Dosta tomu, dok je zorja postala i on je minul iz hoke. Kam je minul, zemlja ga pogutnula, ali vu zdenec je skočil, ili se med valove vu Tisu zakopal, gdo bi to znal povedati?

(Konoc)

Prevodil:

Vugrincics Ferencz.

ako bi thebe thvoj shnobok si vzal za zevu, phak bi ja ghvinul 20,000 forinthov.

Navučitelj je zločestoga dečka med noge vzal, pak ga je dobro haril s palicom. Med tem je dijak s kusturorom navučiteljove sare odzadi obrezal.

Navučitelj kaže na čizme, pak reče: Ti galženjak, kaj si napravil s mojimi sari? —

Dijak: „Hotel sam znati, kuliko batinah dohim, pak sem zasvakom batinom jeden potez napravil na njihove čizme.“

Jeden jagar mi je pripovedal sledeče: Kak sem dalje išel, videl sem, da tri korakah daleko od mene postoji jeden zajec, ja ciljam, pak primislite si samo, zajec skoči mi na puškenu cev, pak me gledj puška se med tem sproži, zajec doli skoči i odbeži. Jeli, to nije nesreća?

Žena. Poveč mi dragi moj muž, zakaj ideš ti navek vu tu krčmu?

Muž. Im si nemre želiti, draga moja žena, da bi krčma k meni došla.

Pri željeznici prosil je kum Pavel pri kassi kartu i preda kasiru jednu petdesetku, kassir je 3 fti. 75 kri zadržal, a drugo je nazad dal Pavlu veleč mu, naj prebroji. Kum Pavel broji peneze, ali kad je do dvadesetpet došel, prestal je brojiti i vu kabelar spravil banjke.

„Zakaj je ne prebrojite?“ pita kassir.

„Im ako jih je već dvadeset i pet, onda moraju i drugi biti“ odgovori kumek i otide.

Čekajte dečki veli Repar Janči vu školi, denes budem vkanil gospona profesora!

Kak ga bude vkanil? pitaju pajdaši, ali Janči nebi bil povedal niti za celi svet.

Došla je vura, došel je i gospon profesor vu školu. Slabe oči je već imel starec. Iščo išče po imeniku i pozove: Repar Janoš!

Janči se stane, i s premenjenim glasom veli: Neima ga ovdj! No onda odgovaraj ti sinko mesto njega!

Sva deca su se pričela smejati, samo Janči je bil vu kaši, ar nije znal lekcije.

Vu jednom lovnom društvu, vu kojem su lovci vnogo lagali, povedal je Miška bači ovoga dogodjaja.

„Kad sem jedenput išel po šumi, samo dojde iz šume jeden veliki medved proti meni.“

Jezuš Maria! viknem prestrašeno, jer mi je puška pokvarjena bila, ali zato nisem zdvojil.

Na sreću bil je blizo jeden jako gluboki jarek, črez kojega je jedno drevo ležalo. S drhčim srcom bežal sem k jarku, i mislil sem si, da budem črez ovo drevo prek splazil, a onda posiknem drevo vu glublinu, i tak nebude mogel medved za menom iti.

Tak sem i včinil. Po svih četiri sem plazil po drevu, ali kad sem na sredinu došel, spazil sem, da me na drugoj strani drugi medved čeka. Morete si misliti vu kakvoj sem tiski bil. Pred menom medved, za menom medved, a pod menom glubljina.

Lovci su s strahom poslušali ovo pripćenje. Samo jeden mladi puškac zapita: „Pak kaj se je onda s njim pripetilo Miška bači?“

„Hm, kaj, pojeli su me medvedi. Veli stari Miška.“

Od onoga vremena nisu već hoteli lovci lagati, ako je Miška bači med njimi bil.

CENA ŽITKA.

Pšenica 9.— 9.20 — Hra 5.— 6.—
Ječmen 6.— — 7.— Zob 5.80 — 6.—
Kuruza 5.90 — 6.—

LOTTERIJA.

Grac 17. apriliš 1887.

84 22. 81. 40. 13.

Szerkesztő:

MARGITAI JOZSEF

Urednik.

ZABAVA

Pesme odricanja.

Prevodil: A Pataki.

(Dalje)

Zakaj ste me sim doveli,
Zakaj neste me pustili
Na obronku brega hladno,
Gde cvet cvete lepšim cvetom,
Tu mi cvet je potrgani,
Plača samo v bolnoj rani,
Vodite me nazad tamo,
K osamljenom mojem brdu.

Poslašal sem tuge tužbe,
Ku cvet je razleval v plaču;
Odnel sem ga v smilovanju
Nazad v brdo, vu samoču...
Bil sem i ja cvetek takov
Vu svetu. hej! dok napokon
Tužba moja je doprla,
K Devi majki do spoznanja!

(Drugiput dalje)

Bogec zbok lutrije.

Istinska pripovest.

(Dalje.)

Koji nigdar nisu dobro stali, ar su s malimi penezi vu veliku trgovinu se pustili. Vu glavnim varašu su od njih već zdavnja hudi glasi se čuli, to zato nije veliki kvar. Ali zalujemo siromasnoga selškoga puka, koji su ovim vkanjivcom versovali. Veli se, da su više jezere i jezere forinti nuter dovabili od siromasnoga puka. To je sve zgubleno. Jer Arkošova kasa, je čisto prazna. Nikaj nemaju. Naj služl ov tuzni dogodjaj drugim lahko veruvanim ljudim i Novine su iz ruk Vamošiove opale, skorom je izvan sebe bil, gda je svoju veliku nesreću svojimi očmi čital.

Zgublenih penezov nije bilo jako vnogo, komaj 850 forinti ali drugo je bila falanga, da su ne njegvi, nego posudjeni penezi bili. Nevola je bila to Andras

gazdi. Posudjene peneze nije mogel nazaj platiti. Za jedno leto je videl, da se je 300 forinti intabuliral na njegov grunt i tak mu je za dve leti celo imanje na bubenj došlo. Sve su mu prodali, nikaj si je ne mogel zadržati Andras. Vu ovoj velikoj žalosti mu je mati vumrla.

Sva rodbina i prijatelji su na njega srditi bili; moral je staviti onu hižu, vu kojoj su njegov otec, dedek i njegvi pravoditelji živeli i pošteno vumrlj. Žalosten den je bil on, gda je negdašnji dober gazda bogec postal. Bogec? More biti bogec, koj ima zdrave ruke i noge, koj delati zna i koj hoče?

More biti on bogec, koj meštirju ima: Zabadava su negdašnji stari ljudi rekli, da „meštirja ima zlatno dno?“ Ali on se je čista zapustil. Kak da niti živi clovek nebi bil. Za se još nije maral, nego za svoju obitelj. Prem da je njegva Piroška kruha prosila i ne joj je mogel dati, (jer prosit ga je sram bilo iti,) onda je jako bol čutil vu sreću. Celi den je sedel rezplakanimi očj vu hiži i gledal je zraka. Još jedenput je došel njegov angel čuvar. B6ške je jako milovala njega. Šivala, strikala je za druge, ali to je sve premalo bilo za obdržavati celu obitelj. Zato je jedenput tak rekla svojemu mužu. Kaj se pripetilo, pripetilo se, natem mi nebudemu pomogli. Hiži i zemli je kraj. Ali zato smo mi još mladi i jaki. Nevelim ja tebi vezda zato, da bi te vučila, ali tak nemremo vkrej biti i ova nežužna tu. Ako te sram ovdj meštirju tirati, onda hodi, idemo drugam stanovat.

Ja budem delala i ti budeš delal i dober Bog nas bude pomogel.

Tak je rekel angel čuvar i bar bi bil posluhnil Andras na ovu reč. Dobra tovarošica vnogiput istinu govori, ali ni muški redko, da posluhne!

I Vamoš je čutil, da bi na on pravi put moral iti, ali nije imel dušnu jakost. Dan za danom je minul i obitelj je s tem više skuznivala. Andras je obečal, da bude okoli gledal i otišel je nekoliko put od raztrgane hižičke, gde je vezda kakti želar stanoval, ali navek je tak

A 7 éves **KOVÁCS DEZSŐ** és a 10 éves **KOVÁCS IRÉNA**,
Csáktornyan 1887. április hó 26-an a Szérvényi fele vendéglő helyiségeiben

KOZKIVÁNATRA még egy CZIMBALOM HANGVERSENYT

rendeznek.

A n. é. közönség szíves tömeges látogatását kéri tisztelettel
A HANGVERSENYZŐK.
Bővebbet a falragaszok.

EQUITABLE

az Egyesült-Államok életbiztosító-társasága **NEW-YORKBAN**

Alapított 1859-ben.

Biztosítási állomány 1886. december 31-én 1.747.000.000 márka.

Az új felvételek kitétek:

1884-ben 360.000.000	1885-ben 408.000.000	1886-ban 474.000.000 márka.
-------------------------	-------------------------	--------------------------------

Az ősszalap emelkedett 1886. jún. 1-től 1887. jan. 1-ig 272.000.000 markáról 321.000.000 márkára.
A tiszta nyereségtöbblet 1887. január hó 1-én 68.000.000 marcot tesz ki és a múlt évhez viszonyítva 13.000.000 markával emelkedett.

Főkebefektetések Európában 16.000.000 marcon felül. A kötvények 3 év múlva kifogásolhatatlanok.
Minden kötvény visszavásárlási és leszállítási joga 3 év múlva. A 100.000 dollárból álló részvények alapszabálya szerint csak 7% kamatoztatás, az azon felüli sok millióra rugó nyereség kizárólag a biztosítottak javára esik.

Aligazgatóság Magyarország részére: BUDAPEST, ANDRASSY-ut 12. sz. 634 6-6

Kész férfi
és gyermek
öltönyök.

POLLAK GYULA

CSÁKTORNANYAN

lőter új takarékpénztári épületben.

Ajánlja dúsán felszerelt

tavaszi öltönyök, felöltök-és utazó köpeny raktárát.

Továbbá nagy választék **KALAP LABBELLÉ** és **FEHÉRNEMŰ** urak é. g. m. k. részére.

Ugyiszintén **NYAKKENDŐK** és **KESZTYŰK** nagy választékban kaphatók.

Népfelkelői öltönyök

(Civil urak részére).

Minden a legjutányosabb árt.

Vidéki megrendelések pontosan és lelkiismeretesen eszközöltetnek.

NAGY

választékban

Olcsó árak.

Férfi

divatárak

Rendkívüli bűvészeti előadás

A „Hattyú” szálloda nagyszobájában

Vasárnap 1887. április hó 24-én

tényes kiállítás

disz előadás

a magasabb bűvészet köréből. E czim alatt:

Az elvarázsolt kastély vagyis a bűvészet hatalma

rendezni és személyesen előadja

BOSKÓ JÓZSEF.

Mindenütt előnyösen ismert bűvész, iluzionista, hasbeszélő-művész és delejező. Eredeti, és itt még nem látott műsorrenddel. Az új műsorrendből különösen említendő: **Egy élő fiatal hölgynek váratlan megjeleneése egy úr-ur kaptatól**. Egy fiatal hölgynek megdelejezése (hipnotizmus) használatával. A tünderkerti jelenet. A gondolatolvasás. Rendkívüli hasbeszélések. Produktiók a szellem-sátorban (a megkötött médium) és rárókat: egy fiatal hölgynek megmagyarázhatatlan és rögtön elintéztése egy székrel. A legújabb szenzácios mutatvány mely mindenütt óriási feltűnést okozott.

Kezdeté 8 órakor.

Helyárak: Zártszék 70 kr. Ülőhely 50 kr. Állóhely 40 kr. Deákjegy 30 kr.

Jegyek előre válthatók a szállodában.

C A C A O

ESOKOLADE VICTOR SCHMIDT & SÖHNE-től

melyek az első becsi szakács-művészeti kiállításokon a legfőbb díjjal, a diszokmánnyal lőnek kitüntetve. Valódi egyedül csak a mi hatóságilag bejegyzett védjegyünkkel és czégünkkel ellátott. Kaphatók valamenyny előbbkelő fűszerkereskedésben és csemege áruhelyeken valamint Csáktornyan:

STRAHIA TESTVÉRE és **TODOR JÓZSEF** urak kereskedésében.

Vidékre postautánvétellel küldetik.

Victor Schmidt & söhne,

cs. k. orsz. szab. gyárosok. Gyár és központi székhely:

Bécs, IV. Allegasse Nr. 48 (nächst dem Südbahnhofe.) 406 30-52.

WEISS JÁNOS

áruhaza

BRÜNNBEN, Ferdinandgasse 7. szám.

Brünni nyári	Brünni öltönyösveték	Valódi Bumburgi	Hazivasson
Kamgán szövetség gyönyörű mintákban, mosható 60 cm. széles egy teljes férfioltny 7 méter 350 kr	Kitűnő minőségben tiszta gyapjú 135 cm. széles egy teljes férfioltny 5 ft	szövetek legjobb férfi fehérműtökek. Egy drb. 30 neműeknek igen alkalmas. 29 rőf (jótállás mellett). Egy drb. 1/2 széles 1/2, széles 850 kr	Valódi römerstätt. férfi- és gyermek fehérműtökek igen alkalmas. 29 rőf (jótállás mellett). Egy drb. 1/2 széles 1/2, széles 850 kr. Egy drb. 1/2, széles 1/2, széles 850 kr.
BROCAT	BOSTON	Női ingek	Női ruha szövetek
Női ruháknak a legújabb és legdivatosabb tiszta gyapjúból, minden divatos színben 15 méter 5 ft 50 kr Egy teljes ruhára	A legújabb női ruháknak minden divatos színben. Egy ruha 10 méter 3 forint.	keszen — vagy Chiffonból, teljes nagyságban csipke betéttel 6 drb 3 ft 75 kr.	Valódi trancazia szatén széles Bordürel. A legújabb és legdivatosabb ez idényben. Egy ruha 10 méter — 4 ft.
NŐI KÖTÉNYEK	CHIFFON		
Chiffon-, Creton-, vászon és Oxfordból, körüskörül csipkével divatos munkákban 630 8-20 6 drb 2 forint	Kitűnő minőségű. férfi- női-es gyermek — fehérműtökek igen alkalmas 90 cm széles 30 rőf Egy darab 5 forint 50 kr.		

Székhely postautánvétel mellett. Minták és árjegyzékek ingyen és bérmentve

ETTLINGER és tsa

1-ső bevásárló hely.

Kávé csemegék

Legolcsóbb árak.

Pontos szolgálat.

Közvetlenül Hamburgból.

A mi évek hosszu során át fennálló áruhazunk küld postadíjmentesen vámot nem számítva (az orsz. vámot itt fizetni nem lehet) legjobban kipróbált dírcé kiegészítéssel melletti bevásárlásnál a következő feltűnő olcsó árakon utánvét vagy az ősszeg előleges beküldése mellett:

KÁVÉ, pirtatlan, jóízű, minden kel. min. zsákokb., ar 5 kil.
0. sz. 1 sz. 2. sz. 3. sz.
frt. 4.80 ft 5.25 ft 5.60 ft 5.85
4. sz. 5. sz. 7. sz. 8. sz.
frt. 6.25 ft 6.50 ft 6.65 ft 6.65
11. sz. 13. sz. 15. sz. 16. sz.
frt. 6.90 ft 7.45 ft 5.50 ft 8.30
KÁVÉ-vegylékek 2-léle 5 kg. választás szerint.

GÖZZEL pirtott fénykávészérgámen-jute-zsákokb., 1/2 évnél tovább eltartható. 4 1/2 kg. netto frt 6.45 6.80, 7.25, 7.55, 7.95 stb.

KÁVÉ minták minőség szerint 10 ki. beküldése mellett.

Kiszárló ideiglenes árak, 240 db. díjment. 1. áda 155 2. áda 265

Az árak portómentesítve, ingyenes csomagolással értetnek
Chinai thea eleg. csomagolásban 1-a min. Grus thea kil. 1.70 Congo kiv. fin. kg. 2.60 Souchong extra 3.70 Csaszármelange 4.20 **RUM** CUBA igen fin. 4 liter. hordóban 3.20 Arrac de Goa kiv. fin. 4 lit. h. 4.70 és 4. Szikla-hal 1-a iszlandi új árú csomagoként 4 1/2 kg. tartalommal 2.70 és 2.40 Caviar új, nyhen sózott, igen jóízű. hordónként 1 kg. tartalommal 2.50 2 4.15 Asztali rizs fin. 5 kg. ft 1.25 s extra 1.40 Tapioca Sago 5 kilónként 2.25 Matjes heringek kiv. fin hordó körülbelül 30 db. tartalommal 2.05 Makrel halak friss. fóltt. 8 don. 5 kg. 4.05

Felhasználjuk ezen alkalmat ezennel nyilvánosan megköszönni azon hozzájáruló beérkező számos elismerő nyilatkozatokat, melyek utánrendelésel hozzánk intézettek. Ajánlókra a legfőbb, de még kis helységekben is hivatkozhatunk.

A mi nagy árjegyzékünket a vámtarifával együtt mindenki kívánatára bérmentve megkaphatja.

A t. cz. megrendelők kéretnek bizalommal fordulni e lelkiismeretes áruházhoz:

ETTLINGER & Co., Weltpostversand HAMBURG

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk
Službeni glasnik: „Medjimurskoga podpomagaćućega činovničkoga društva“ u Čakovcu. — „Doljno-Medjimurske šparkasse“ i „Podpomagaćućega društva“ u Prelogu. — „Gornjo-Medjimurskoga kulturnoga društva“ u Strigovi.

Izlazi svaki tjedan jedankrat i to: u svaku nedelju.

Izdateljstvo: Knjižara Fischel Filipova
kam se predplata i obznane pošiljaju

Predplatna cna je:

Na celo leto	4 frt
Na pol leta	2 frt
Na četvert leta	1 frt

Pojedini broji koštaju 10 kr.

Obznane se poleg pogodbe i fal računaju.

Urednička pisarna:

Glavni pijac, fraterska hiža, levo na kondignaciji. — S urednikom moći je svaki dan govoriti med 11 i 12 vrom. — Sve pošiljke tičuće se zadržaja novinah, naj se pošiljaju na ime Margitai Jožefa urednika u Čakovcu.

Glavnica.

Jednu nedelju po poldan su se susedi i susede zišle u hladu velikoga orehovoga dreva, i tam su se spominjali, a deca su znatiželjno poslušala. Govorili su, da su vnogi poznati ljudi u okolici za mladosti siromaki bili, a potom su si kroz svoju marljivost peneze priskrbeli.

Prav vezda su čuli, da si je mlinarov sin Karol lepoga grunta za 3000 frti kupil. Dve jezere je taki izplati, a jednu jezeru pak jedno leto dužen ostane. On dobi na den 1 frt. 50 kr. a izdatek mu iznaša na den 80 kr.

Vnogi su rekli, da bude srećen ako tak skrbljiv i nadalje ostane.

Deca bi bila rada sva bogata postal. Navek je treba delati i s čim menje trošiti, veli gosp. Dudaš.

Bormeš gospodariti je treba, rekel je navučitel. Svaki posel se izplati; ali ako svaki den potrošimo kaj si zaslužimo, svako nigdar nebudemo imeli glavnica. S poslom si moremo zaslužiti peneze, a kroz skrbljivost si je prišparamo.

Glavnica jeli su to penezi? pita Pavel. Naravski da penezi veliju vnogi.

Ali ne navek, odgovori navučitel. Svi su mislili, da se šali Vidite, ovdje je pet frti; jeli da su to penezi?

„Je, je!“
Dakle ako si ja za ove peneze kruha kupim onda to nije glavnica, nego ako si ja kupim knjigu, i vučim se iz nje: onda sem si kupil jedno sredstvo; to je moja motika, kladivec, hoblić — sve ovo je del jedne glavnice; dakle oni pet forinti, koje sem za knjigu dal, su takaj glavnica. Penezi koje svaki den za potreboće vun damo, nisu glavnica nego samo dohodek.

Ovo raztolnačenje je malo zmešalo prisutne.

Nadalje rekel je navučitel, da penezi sami po sebi ne nosiju hasna, ar je nemremo jesti, niti drva cepati, niti orati; nego za peneze si samo hasnovite stvari moremo pribaviti.

Zatim se je navučitelj obrnit k tkalcu i ovak mu je rekel: Kaj ne Hrabek, vi platno delate? Povećte mi kaj je k delanju platna potrebno?

Hrabek. — Krosno i preja.

Navuč. — Dakle ruke posel nije

dosta, nego vam je treba preja i krosno. S pomoćju ovih priskrbita si vi peneze, za svoju meštriju, a drugi del pak za svoje življenje. Kaj vam ostane, ono je vaša glavnica, računaiuč k tomu i ono, kaj na meštriju potrošite.

Peter. — Jeli plug, voli, ovce takaj k glavnici spadaju?

Navučitelj. — Prez dvojbe Postavimo na primer, da jeden mladi človek, koj dela, svaki den 50 kri prišpara; za 100 dni bude imel 50 frt. Jeli je to glavnica? još neznam nikaj, ar neznam na kakvu stran bude peneze obrnut. Za toga, dok su mu penezi u ormaru, su samo sredstvo za kupovanje. Ono si kupi za nje, kaj hoće; daklem vu to mi slučaju nisu glavnica, nego ako je vu šparkassu dene, i svako leto 3 frte interesa dobi, onda e to već glavnica, ar mu hasna nosi. Ako si potlam za prišparane peneze krosno i preju kupi, onda si je ležeću glavnica na poslujuću glavnica obrnut, i ova više hasna nosi.

Glavnica moći si je dakle s šparanjem priskrbeti. Šparanje je navek hasnovito. K šparanju nije potrebno, da bi Bog zna kak velikoga dobička imel človek. I s malim dobičkom je moći šparati. Ftica si po malom dela svoje gnjezdo, a mali izvori, potoki i reke kad skupa dođu, veliku vodu činiju. Glavnica je to, da bude izdatek navek menjši kak primitek.

Iz povesti magjarske.

Peter i Aba Samuel

Kad je Peter na tronuš stupil, taki se je počel nemir vu orsagu, akoprem bi vezda najbolje potrebno bilo ako bi mir bil, da bi se kršćanska vera čisto zakorenila. Dva hudi kralji sledili su jeden drugoga na tronušu, koji su se malo brinuli za dobrostanje naroda i orsaga. Oni su samo hoteli obogatiti, i zato su se navek svadili. Ova svadja je narodu jako škodila; poganška vera se je opet pod gavalu i svaki den jakša postajala.

Osim toga su si dva kralji med

sobom razdelili orsaga, i navek su tabore vodili jeden proti drugomu.

Peter bil je talijanske krvi, pokvarjeni človek. Gospoda videč kakvo neuredno življenje vodi kralj, nisu niti ona štela od kralja bolša bití. I tak je vu celom kraljevskom dvoru greh i razvuzdanost gospoduval.

Peter je još k tomu mrzil Magjare. Za največkšega tolnačnika imenuval si je pajdaša Šobešta. Največke službe delil je Nemcom i Talijanom; Magjarom je imanja vzel i Talijane vu magjarske grade namestil. A tudjinci su onda mučili i gulili magjarskoga naroda.

Št-fanovoj ženi Gizelli, koja ga je na tronuš pomogla je Peter jako nezahvalen bil. Kraljica je naime Petra opomenula zaradi njegovoga hudoga življenja. Zato joj je Peter sva imanja vzel, i nju zapreti dal.

Naravska stvar, da Magjari nisu mogli Petrove razvuzdanosti dugo podnastati i višeput su ga opomenuli zaradi njegovih zločestih činov, ali Peter nije na nje slušal. Na to su se magjarski plemenitaši razsrdili, i najpredi su kraljicu s silom iz rešta vun pustil.

Peter iz se je počel poćetka niti jedne reči pregovoriti, ali kak se je malo skup zezral, taki je nekoliko plemenitašev iz orsaga vun stiral. Zatim sledila je jedna bedastoća drugu. Največka bedastoća bila je to, da se je s drugim orsagi vu tabor zapustil.

Česki vojvoda Brecislav odpovedal je podložnost nemškemu cesaru Henriku III. zato je cesar nazvestil Čehom tabora. Peter poslal je vojsku Čehom na pomoć a on sam je prišel pustošiti i haraćati nemškoga orsaga. Kud je išel, sve je na prah i pepel obrnul.

Dok je Peter vu Nemškoj tabora vodil, upotrebili su magjarski plemenitaši ovu priliku, skupa su se zišli, i šteli su orsačke posle vrediti. Tak se bilí razžalošt čeni, da su nakanili Petra taki pretirati kak se samo prilika najde. Prilika je naskorom došla. Peter je dimo došel, i buduć je nemške aerege malo pobil, mislil je, da vezda slobodno išće bolje grubjani s narodom. Na to su se Magjari čisto razjarili, i za kratko vreme složili su vojsku proti kralju. Vodja bil je Aba Samuel, rođ Stefanove žene. Najpredi su se oborili na Petrove pajdaše; Budu

i Šebogta su došili i glave jim odsekli, vno go tudjincov su mlari.

Peter je još za vremena pobegol k svojemu šogoru Albertu vu Austriji. Ali ovdje nije dugo ostal. Odišel je k nemškemu cesaru Henriku i klečeć ga je prosil za oprošćenje za lanjski tabor. Cesar mu je oprostil i obezal mu je, da ga nazad pomore na tronuš. S tim nije šteli tuliko Petru pomoći, kak sebi priskrbeti vlast nad Magjarskim orsagom.

Vezda je došlo vreme, kad bi bili mogli hercegi iz Arpadovoga pokolenja na tron dospeti. Celi narod bil je za nje, ali oni su bili dalko vu tudjinstvu. A narod je moral imeti kralja, ar domaj bil je nemir vu orsagu, a iz vuna pripravljal se je Henrik proti Magjarom. Vu takovih okolnostih stupil je Aba Samuel na tronuš, na Petrovo mesto. Ali niti ovaj nije bil bolši kak Peter.

Kaj je novoga?

— Broj letošnjih izbiračov vu Magjarskoj iznaša 847,216. Največki del zbiračov činiju zemeljska gospoda. Pri zadnjem zbiranju vu 1884-tom letu imelo je 841 609 ljudih votuna za izbiranje.

— Hudo i mrzlo vreme je vnogo kvara napravilo pri ranih sa lovnih drevah, ali žitku nije jako naškodilo.

— Ognji su opt bili po svih stranah. Vu Hortobagyu se je varaška štala za pastuhe vuškjala, i zaradi jakoga vetra nisu mogli nikaj obraniti. Pet debrecenskih lepih pastuhov je zgorelo. Ivan zvano mesto je takaj pogorelo. Školu je takaj ogenj na nekaj del, a crkva pak se hoće zrušiti — Vu Kacko je devet hižah zgorelo.

— Na morju se je vnogo nesreće pripetilo. „Tasmania“ zvana englezka ladja se je potrla; 120 putnikov su obratili, ali dva oficiri i 22 mornari su se vtople. — Blizu Braziliie je jedna ladja potonula 70 ljudih se je vtopilo.

— Vu Parizu je zvezdarska skupščina. Zvezdari hoćeju napraviti veliku mapu, na kojoj bi sve zvezde bile narisane. K tomu bude treba 1800—2000 kipov. Kipe delaju s fotograficnom mašinom, s kojom moreju i najdalešnju zvezdu fotografirati. Po toj mapi budu mogli zvezdari sve videti, kaj se na nebeskom svodu događja.

ZABAVA

Pesme odricanja.

Prevodil: A Pataki.

(Dalje)

Tam v širokom svetu vani,
Ruže-grm je život bil mi,
Med tim ružami veselja
Bil sem vesel, kakti ptica.
Drevo j' bilo puno cvetja,
Miris mu je vabil s dalka,
Samo da za cvetek svaki,
Trn me v bol je stojezerni.

I tu v klostru me celice,
Ruže grm život mi bil je,
Gde samo pet ruže cvate
Iz beztrne mu sredine.
Bez brige mi duša mlada
K svakoj počivat dohadja . . .
Ovaj grm vam je bez trnja,
Križno j' drevo zasle z njega!

(Drugiput dalje)

M u r a.

Stal sem na bregu pri Muri dereči,
Kak teče bistro, gledal sam vodu,
Gledal valove, kako žuboreči,
Plodna zemljiča podkapali su.

Z onoga kraja sim ladju je nesla,
V ladji pak ljudi, se peljaju prek,
S močjum vuprti, vu štangu i vesla,
Hitro pri kraju su došli na breg.

Melni šumiju na močnoj bistrini,
Brodovi voziju tu, sim pak tam.
Ribe se igraju, na globučini,
Ribičov nade nevidiju znam?

Zakaj tak Mura nanagloma teče?
Mlinare šum tvoj, iz spanja budi.
Zakaj se pri nas ustaviti nečeš?
Se ti vu Dravu tak jako mudi?

Naredba, to je stvoritelja tvoga!
Zapoved njegovu izpuniti vuči.
Kaznen postigne, srditosti Boga!
Gdo božju volju nemarno vrši.

Mura! le hitro nanagloma teči,
Čuvaj povodnje nas sveti Mikloš!
Tija do Legrada stavit se neči,
Tam si vu Dravi počivala boš.

Skrila pri Legradu buš se vu Dravi,
Al' za Medjimurje, mlo ti je -?
Dolnje Medjimurce tam nam pozdravi.
Reci: da Gornji; pozdravljeju vse.

Kutnjak Martin
zvonar vu Rackaniži.

Deca vu letu 1848-om.

Tko nije sam živel vu onom vremenu, kad je narod s jednom voljom s jednim srcem šteli jednoga te istoga cilja postići, on si niti predstaviti nemore oduševljenost takvoga naroda. Nekakovo vugodno čuvstvo objimlje celoga naroda, svakoga človeka uznemiri: mirni i tihi stanovniki najedenput postaneju vitezi, mladići čisto ozbiljno misliju, a i ženski spol postane vitežki.

Deca se buniju i tabora delaju vu igri. Pak budući proti njim nedođe nikakov neprijatelj, te si ga oni fletno napraviju sami, i taki je gotov tabor.

Taj osobiti tabor, naime kad se narod za svoju slobodu bori, razide se po svih kutih, vu koje drugi tabor ne dojde. Vu borbi za slobodu svaki pomaže; žene isto tak, kak i muži, i vu celom orsagu se ne najde duša, koja bi rekla: ja si nečem s tim glavu tretí.

Kad se je po celom orsagu čulo: domovina je vu pogibelji! — nisem još niti pet let star bil. Stanuvali smo vu ndnim malim selu, gde smo nigdar nikoga drugoga videli kak težake, koji su vu bregu željezo kopali, i vu jednoj velikoj peći talili.

Vu mirnoj fabriki je najedenput ve-

liki nemir nastal. S velikimi botami vu rukah zišli su se svi težaki na senokoši. Pazitel fabrike zmogel je negde jednu staru sablju, postavil se je pred težaki i komandiral, na kaj su težaki s botami sim i tam mahali. Bil je i jeden šepavi pisar. On je od moje matere prosil jednu plehnatu ranjglu, otišel je na breg, tam si je sel, i tak je bubnjal s dvema kuhaćami po ranjgli, da se je celo selo skup zbežalo.

To je tak trpelo vise dni. Jedenput su na jednih kolih dopeljali nekaj svetloga. Ali smo znatiželjno gledali, kaj to more biti? Bile su sablje, a za njimi puške. Za kratko vreme imeli su nekoji i kapu s lepom kokardom i magjarskom kurunom. Mesto ranigle došel je i pravi buben. Zatim su pričela gospoda iz fabrike navučiti težake, kak je treba streljati. Poslje kratkoga vremena su vu selu sami soldati bili.

Jeden večer došel je list iz pošte. Moj otec je još vu kancelariji bil. Mati je prepoznala pismo, odprečila i prečita ga. I ja sem bil, vu hiži i videl sem, kak je mati lista na zemlju pustila, na stol se naslonila, i počela se je plakati. Zabadal sem ju otal, nikaj nije čula. Odbedav sem po otca.

Kad sem se s otcem povrnul, čisto sem se začudil, videč da mama dela

— Ruski car bude sigurno za kratko vreme izrekao i osigurao nas, da Rusi mirni hoćeju ostati.

— Vu Španjolskoj su jednomu ministru na štenge dinamita pripravili, na kojem je kodela veći gorela, ali su ju stražari za vremena našli. Vlada hoće vezda takovu gardu složiti, kakva je pri nas.

— Pri belgijskom kraljevskom dvoru se dvoja ženitba pripravila. Najmlajša kraljova kći Klementina bude zaručena s englezkim hercegom Albert Viktorom, sinom englezkoga korunnasljednika. Osim toga čuje se, da Balduin belgijski korunnasljednik hoće herceginju Mariu iz Sakske uzeti za tuvarušicu.

— Bazaine bivšega francuzkoga maršala je vu Madridu jedan Francuz s bajonetom vpičilo, ali ga nije pogibelno ranilo. Veli, da se je štel fantiti zaradi kapitulacije pri Metz.

— Strelji si je sina. Gros Matijas dosta bogati clovek vu Sabadki je veći duže vremena vu svadji živel s svojim sinom Gros Mihalom mesarskim detičom, koj nije mogel službu dobiti, a osim toga je hudoga ponašanja bil. Otec mu je prepovedal dimo dojt, ali sin nije se jako bojal oca i dimo je dosei. Kak je vu hižu stupil, pograbi otec na steni viseću pušku i strelil je sina tak, da je ov na mestu mrtev ostal. Mati se je na to prestrašila, i od žalosti za kratko vreme vumrla. Oca su pak sudu prek dali.

— Potres. 22 pr. m. bil je vu Jersey-u potres, v jutro ob tretji vuri. Podzemna grmljavica je vnoge spavajuće prebudila. Kvara nije vno, samo su se ljudi jako prestrašili.

— Vu Marburgu su se dva cugi skupa tresnuli, i zaradi toga se je više kolah potrio, mašinista je ranjen.

— Jubileum svetoga oca pape Leona XIII. Simor Janoš herceg primaš je za jubileum svetomu ocu papi jednoga lepoga zlatnoga keliha dal napraviti. Povereniki, koji budu jubileuma pripravili, bu vu nakorom sednicu držali i odlučili, na kakov način budu jubileuma obdržaval.

— Goreća ladja. Vu Trstu se je 23. aprila jedna ladja vužgala, koja je bila s rumom, šibicami i s drugim stvarima nakladjena. Ognja nije bilo moći pogasiti, nego su se bojali, da se i druge ladje vužgeju. Goreću ladju su odveli vu

na odprto morje, gde su ju pod vodu porinuli. Kvar je jako veliki.

— Veliki vihari vu Ameriki. 24. aprila je vu Missouri, Kansas, Kentucky i Arkansas državah veliki vihar bil. Prescott varaša vu Kansasu je viher čisto na nikaj del. I vu drugih varaših se je vno, gde hižah porušilo. Petdeset ljudi je ciglovje zatuklo, a više stotin ljudi je ranjeno. Veliki kvar još nije precenjen.

— Zgoreta fabrika. Vu Baji je v pondeljek Spitzerova fabrika spiritusa zgorela. Iz magazina i hižah nije bilo moći nikaj obraniti. Velika je sreća, da su mogli obraniti stale, vu kojih je 600 volov bilo. Fabrika leži izvan varaša pri Dunavu, ter kad su ognjogasci vu došli, veći je sve vu ognju bilo. Fabrika bila je skup k njoj spadajućimi stanji asikirirana.

— Čudnovito tele bude v maju vu Budimpešti na sejm. Mauks Janoš stanovnik iz Uj-Pešte je ovo tele prijavil. Ovo tele izlazi od jedne vajcarske krave i jednoga pitovnoga jelena. Tele je bolje spodobno k jelenu, dlaku neima, drugač je dosta lepo živinče.

— Kokoš i dijamant. Znamo, da kokoš svakojačko drobno kamenje pogutneju, jer jim onda zeludec leže hranu prekuha. Vu Helivenu je ne zdavnja jedna žena zaklala kokosa, i kad joj je zeludca odprla, našla je vu njem med drugim kamenjem jednoga lepoga dijamanta. Veći su višeput našli vu kokošjem zeludcu drago kamenje.

— Kuliko kuglah trefi, kuliko ne? Ako bi vu taboru svaka kugla jednoga cloveka trefila, onda nebi bilo moći tabora voditi. Preiski oficiri su preračunali, da je vu taboru leta 1870. na jezero izstreljenih kuglah jedan mrtev došel. Preizi su naimo izstrelili po priliki 30 milionov kuglah iz puške i 362 000 kuglah iz kanonov, i od svih ovih kuglah vumrla je 35 000 francuzov. Na svakoga Francuza su Preizi poprek računajuc 1200 kuglah strelili, dok je jedna trefila. Vu istim taboru vumrla je 28 000 Nemcov, i po računnu potrošili su Francuzi 35 milijonov kuglah, na jednoga Preiza 1250 kuglah računajuc. Francuzi su zato više kuglah zabadava potrošili, jer su s svojim puškami jako naglo streljali. To nas dakle vuči, da je bolje, ako po malo i sigurno ciljamo.

— Vu Hodošani 25-ga aprila v jutro je Vlahek Jožefova žena, rođena Stra-

hia Franca, na trate odbegala i tam si je s britvom vu sinjak zarezala. Nesrećnu su još živu dimo doneli, vraćiju ju. ali teško bude ozdravila. Ov strahoviti čin si je brzčas vu zmešanosti učinila.

— Gospodin grof Festetics Jenó je opet izkazal svoju dobrotvornost. Čakovečkomu ognjogasnomu društvu, daroval je 25 frti, za kaj mu se je društvo vu listu najtopleše zahvalilo.

— Vumrl je Dvorščak Martin svako-večki stanovnik 24. aprila. Osim vnožine stanovnikov bili su mu na sprevodu i čako-večki ognjogasci, koji su mu na raku lepoga venca deli. Naj počiva vu miru.

Gospodarstvo.

— Kak si moremo sada osigurati kada drevje cvete. Vnogi naši Medjimurci su veći mogli spaziti, da ako posle suhe jeseni i zime suho protuleće dojde, onda ako nam drevje najlepše cvete, samo na jedenput cvetje doli scuri, nedobimo vekšega sada kak je oreh. Vu jednoj knigi sem čital: kak je moći toga kvara odstraniti, i spazil sem, da hasni. Kad drevje prične cvesti, skopajmo okolo dreva na 50—80 cm- daljine grabu, vu grabu nalejemo 2—3 škafe vode, i tak polejano stablo posipijemo s pljevami, ili denemo gori pažu i onda zagrname s zemljom, da se vlaga nebi izparila. Na taj način bude nam sad osigurani, osobito jabuke, bruske, črešnje i vianje, ar ja sam to pri ovih drevih probal, pak je hasnelo.

Protulećno i jesensko noćno zmrzavanje. Jeden zvezdar našel je načina po kojem je moći veći po poldan doznati, da jeli bude topla ili mrzla sledeća noć. Od jednoga dobrog Celsievoga toplomera, koj je na 1000 delov razdeljeni i graduški su dosta veliki, doljega gumba ili kruglju obmotamo s platnom, a pod kugljicom mora biti navek posuda s vodom, ali tak da kugljica ne bude vu vodi, nego 10 niti pamuka obesimo na platno tak, da drugi krug pamuka vu vodu dojde. Pamuk vu sebe povleće vodu, i tak namoči i platno na krugljici. Pamuka i platno moramo predi vu mlačnoj vodi dobro oprati a potlam navek čisto držati, ili svaki mesec premeniti. Ovoga toplomera moramo na takvom mestu držati, gde niti

sunce, niti kuhinjska ili od peći toplina ne dojde do nje. Ovak pripravljeno toplomer pokaže, da v noći bude za 4 graduške hladneše, kak ovaj toplomer po poldan kaže. Na primer, ako toplomer po poldan ob jedni vuri 8 gradušov kaže, onda bude v noći 4 graduške topline. Svi, koji su do vezda na to pazili i to probali, veliju, da je istina.

Ratler psi. Za uništenje štakorov su ratler zvanii psi jako dobri. Jeden američanski gazda piše, da je on pred nekoliko let svakojačko stvarilo nakupoval, da bi se štakorov rešil, ali to sve nije hasnilo, ar zato su štakori navek k njemu dovandrali. Nazadnje kupil si je tri ratlere, pak od onda ima mira od štakorov. Osobito škotski ratleri jako strastveno loviju štakore, a polek toga su i dobri čuvari hize. Oni počneju i i najlabešega glasa.

Protivimici životinjah. Ako spazimo, da domaće životinje zimicu imaju, ovak je moramo vraćiti. 1. Na brbet krave moramo deti jedno s ledom napunjeno vreće, i to po dužini; na čelo i šinjak moramo takaj leđa deti. 2. Moramo paziti, da marše ne bude zaprto, i zato mu moramo dati žukku sol. 3. Zadnjicu krave moramo s vodom polevati, vu koju vodu je dobro jaluma (alaum) mesati. 4. Na vužgano vime krave moramo deti vu ocat namoćene canjke. 5. Betešnu kravu moramo s čim višeput podojiti. 6. Ako marše ozdravi, onda tri dni nesme drugo jesti kak seno.

Ako hoćemo konje navčiti voziti, moramo vu stali odzadi za konje jednu gredu na stupe pribiti, na konja moramo hame deti, strange prek grede deti, i na nje 100—200 kgramov težkoga terha obesiti. Ako konj hoće bliše k jaslam dojt i jesti, onda mora terha vleći. Za jeden tjeđen se konj navči voziti.

Nekaj za kratek čas.

Albert Veselko del je vu šep sestdeset forinti i odišel je na seniem svinje kupuvat. Dugo je pregledaval pajceke, kad najedenput netko za njim pregovori:

Kaj delate Albert bači?

Hej brate, gledim tvoje pajdase; ali mi se nedopadaju.

Zatim odišli su obedva vu krčmu, gde su se hoteli dalje spominati. Vno je dobro bilo. mužikari su igrali, dobro su se zabavljali, a do večera nije od šestdeset forintov nikaj ostalo. Albert je na večer komaj svojega stana našel, ar vino mu je noge i oči pomutilo. Domaj ga je žena pitala:

„No jeli si kupil svinju?“

Jesem, veli stari.

„Gde je?“

„Ovdi je, veli Albert, i vudri se po prsi. A šestdeset forinti?“

Nutri su vu svinji.

Jedno leto bilo je vu mesecu aprilu jako lepo vreme. Jeden clovek, koj je mislil, da je samo vu majušnu lepo vreme zapita navučitelja.

„Kaj ne gospon navučitel, letos je vu aprilušnu majušnu?“

Pošta Urednička.

Rac-Kaniža K. M. S malim popravkom je vaša pesma dobra postala. Prosili bi i nadalje takve lepe pesme iz Rac-Kaniže. Vu ime dolnjih Medjimurčanov se vam na pozdravku lepo zahvalujemo. — Pri lok. M. I., B. Gy. i G. A. Pismo vaše smo dobili i radujemo se, da ste zadovoljni bili. Pozdravljamo vas!

CENA ŽITKA.

Pšenica 8.60 8.80 — Hri 6. — 6.30
Ječmen 5. — — 6. — Zob 6. — —
Kuruza 5.80 — 5.90

LOTTERIJA.

Budapest 24. aprilis 1887.

55 61. 88. 9. 34.

Szerkesztő:

MARGITAI JOZSEF

Urednik.

tak, kak da se nikaj nebi bilo pripetilo. Došel je list od Pište, veli otcu. Kaj piše?

Moreš si misliti, odgovori mati, i na stran se obrne.

Otec prečita lista, prime mamu za ruku, milo ju pogledne i veli:

Jeli bi štela, da bi drugač bil napravil?

Nebi štela, odgovori mati, ali ako još niti 16 let nije star.

Je, takovo je vezda vreme, veli otec.

Vu listu pisal je moj brat, koj je vu Požonu dijak bil, da je stupil k honvedom, i veći se je prisegnul za kanonira.

Na večer došel je k nam nadzornik fabrike. I on je dobil lista od svojega sina, samo da je njegov sin husar postal. Ja sem veći znal, kaj je to husar, i hvalil sem vu sebi spametnoga mladića. Ali samo mi nije vu glavu išlo, da kak je moj brat mogel kanonir postati, im su husari puno lepši soldati.

Za kratko vreme došel nadzornikov Pišta dimo Lepi junak bil je iz njega, nisem mu se mogel za dosta načuditi. Imel je lepu kabanicu, orlene hlače, na čizmaj pak ostruge.

Nadzornikov sin došel je po službenom poslu. Došel je s tremi drugim husari po jednoga kanona (štuka), kojega su vu našoj fabriki napravili. Kanon je prav pred našimi vratil stal. Jeden pravi kanon! Jedna duga strašno debela cev na kotačih, kojoj sem se još bolje začudil, kad sem oznal, da bude moj brat s takovimi streljal. Tak su štak i kanoneri nekaj vredni! Nisem se mogel držati, da nebi bil s rukom nater vu onu veliku luknju dosegel.

Zatim bivalo je okolo nas sve burneše. Došli su tam domobranci, pešaki, husari, kanoniri, prijatelji, neprijatelji, nemški i magjarski soldati. Koj je prijatelj, koj neprijatelj, to sem po tozu poznal, jer smo imeli jednoga maloga Košuthovoga

kipa. Toga kipca, naroduoga pantleka i tri pernice, črlenu, belu i zelenu nosil sem za škrijakom. Vnogiput mi je mati prestrašeno toga kipca iz škrijaka doli zela, pa ga nebi vidli oni soldati, koji su se negda pri nas nakvartirili. Oni dakle, koji nisu imeli toga kipca, nisu mogli biti prijatelji. „Kad otideju, rekla mi je mama, onda ganazaj denemo gori. Dugač bi se lahko zlo pripetilo s tvojem otcem; kaj pak ako bi još znali, da je oh Bože!“ — — — (Onoga maloga kipca si još sada čuvam za spomenek.)

Jedno jutro čuli smo plažu pri nadzorniku. Ja sem s mamom taku tam bežal. Siromašnoga lepoga husara Pištu su dimo dopeljali. Jedna noga mu je bila odstreljena, glava bila mu je s črnim rubcom svezana. Tam je ležal vu postelji bleđi kak smrt. Tretji den je veći mrtev bil.

Vezda je red na našim, veli moja mati, koja je od vezda svaki den poglajala na poštu, jeli bi došel glas od tabora. Nije došlo češa se bojala. Ali to je istina, da je našemu Pišti črez nogu išel kotač od kanona i da su ga rusi vlovili. Zaradi toga bila je velika žalost, koja je tak dugo trpela, dok nije došel drugi list vu kojim je bilo, da su maloga kanonira pustili, a vezda je vu Aradu.

Najedenput došel je glas, da se Rusi k nam približuje, Loconca su vužgali; nekoji prijatelji i poznanci dobežali su i do nas. Siromaki nikaj nisu imeli izim kaj je na njimi bilo. Topleši opravu morali su si prositi.

Otec me je višeput s sobom zel vu fabriku, gde su šeljezo talili. Od Košutha došla je zapoved, da je treba kuglje za kanone delati. Tam pred fabrikom sedeli su težaki, med kolena su stianuli kuglju, i s piljakom ju gladili.

Onda smo još mislili, da budemo mi akši. Im Nemce su veći naši domobranci pobili, a Rusi pak curiju kak muhe. Med

njimi bilo je kolera, a k tomu su je jo i naši domobranci častili s puškom, sabljom i buzdovanom. Kad ti Rusi do Debrecena dojdeju, niti jeden ne bude živ ostal.

Mi deca smo svaki den išli na polje, vuh smo na zemlju deli, nebi li čuli kanone streljati. Pak smo bormeš i mi bili soldati. Svaki je imel na opravi orlenu šnoru, od trlice napravili smo si trde sablje iz lukjastih ključov i bezga napravili smo si puške i pištolje. Onda smo se razdelili na dvoje, jeden je drugoga za Nemca držal, pak smo se višeput tak skrbeli, da su nam mame domaj komaj vtegnule krv iz nosa zastaviti. Bormeš sem i ja preval krv za domovinu.

Ali su došli žalostni glasi. Poslje bitke pri Vilagošu su se celi šeregi domobrancov potepali po svetu. Proseš hodili su od sela do sela, dok dimo nisu došli. I moj brat je došel dimo, ali to nitko nije smel znati. Mojega oca su zato, jer je kanone i kuglje delal, vu Kašuu odveli. Direktor fabrike pobegal je vu Ameriku. Žalost bila je po celom orsagu, a i vu našim malim selu.

Mi deca nikaj nismo štela od toga veruvati. Mi smo zato svaki den držali tabora, i nismo se šteli povdati, akoprem su s drugim vršnjem inaše trlice odnesli Nemci. Nismo se zato žalostili, našli smo si mi druge sablje i puške. Popevali smo mi zato Košuthovu notu kak i predi.

Jeden den smo se svi skupa pak zišli, i čvrsto se odlučili, da kad zrastemo otidemo svi skupa vu Bakonj šumu k Roza Šandoru

Mislili smo, da je i on kakov general kojega Nemci nisu mogli vloviti. Taj se je sada skrivil vu šumu i tam čeka i skupljuje razbežane domobrance.

Tak je to bilo vu našim selu. I mislim, da su sva deca po celom orsagu isto tak delala kak i mi.